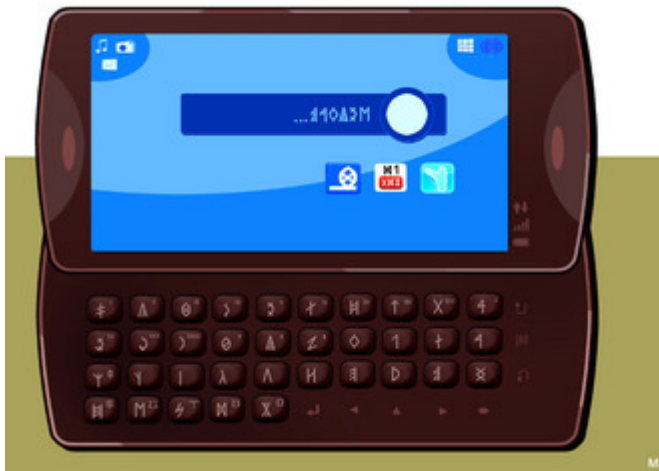

NÉPSZABADSÁG ONLINE

A technológiafaktor

Szegő Márta | Népszabadság | 2012. augusztus 3. | 16 komment

Marabu

A magyar gazdaság versenyképessége körüli vitákban – így Róna Péternek a Hetényi Kör tanulmányával kapcsolatos reakciójában (Népszabadság, 2012. augusztus 1.) is – mintha hiányozna a gazdasági teljesítmény, gazdasági növekedés harmadik dimenziója: a technikai haladás, illetve az azt megtestesítő technológia. Márpedig, ha az elméletek, elemzések gyártói ipari gyártósorokat is látogatnának győri, kecskeméti vagy székesfehérvári multinacionális cégek helyi összeszerelő üzemeiben, de akár a Hogyan készül? filmsorozat epizódjait néznék, láthatnák, hogy „óriások vállán ülő törpék” vagyunk. Magyarország és általában a szocialista tábor éppen a technológiai fejlődésben vértett ki a Nyugattal szemben vállalt felzárkózási versenyben. Maradt a buherálás, a gányolás, a nyugati termékek silány másolása és táboron belüli csereberéje. Ahogyan a vicc is szól:

két ótvaros macskáért egy rühes kutyát. Nem véletlen, hogy a szocialista ipari nagyvállalatok pillanatok alatt elvéreztek a kilencvenes évek piacnyitásakor. Ami érték volt, így a magyar gyógyszeripar, azt megőrizve megtartották a külföldi privatizáló multinacionális vállalatok.

A mai világgazdaságban már nem a mit? – a heuréka! – a kérdés, hanem a hogyan? Hogyan lehet nagy tömegben, gépesítve ontani a termékeket a nemzetközi piacokra? A helyi kézművesipar termékeinek megvan a maga sármja, de a GDP-ben hangsúlyos szerepet nem visz és jó, ha ár-érték arányát a potenciális vásárlókkal el tudja fogadtatni (biotermékek, népművészeti és iparművészeti cikkek stb.).

Lehetséges persze egymás számára jövedelmet generálni a helyi kisiparban is. Erre épülnek a kirakodóvásárok vagy a ma éppen ezt az egyszerű árucserét művelő fesztiválok: matyóhímezésért fokost, lángosért cserépedényt. A munkaerő felszívása szemszögéből nem lebecsülendő ez az öntevékenység. Nem véletlen azonban, hogy a szocialista nagyipar összeomlása után mindenki olyan vállalkozásba menekült, amely alig igényel tőkét, és amely általában a kapitalizmus előtti társadalmakat jellemzi: kitüntetett szerepet kapott a kisbolt, diszkontkereskedelem, megannyi bukástól kísérve.

HIRDETÉS

Nagyiparhoz és a széles hálózatú (nagyipari) kereskedelemhez azonban a legkorszerűbb technológiák, marketing- és menedzsmenttechnikák szükségesek, nem beszélve tökeerős forgalmazási rendszerről (külkereskedelemtől). Ez utóbbi is halálos csapást szenvedett a (kül)kereskedelmi házak felszámolásával. Hiába a kormányzati diplomácia a

A technológiafaktor

Szegő Márta | Népszabadság | 2012. augusztus 3. | 16 komment

„keleti nyitást” szorgalmazva, a magyar–magyar kis- és középvállalatok (mert ezek maradtak) exportrádiusza nem nyúlik túl – ha egyáltalán – a Milánó–München–Kassa–Kolozsvár íven. A tőkeerős kereskedelmi házak – amelyek például Japán vagy Dél-Korea sikereinek is fontos tényezői voltak – nélkül a komparatív előnyökkel megáldott mezőgazdaságunk is csak téblábol a világpiac mezsgyéjén.

A fejlett technológiának persze van egy hátulütője: nemhogy felszívja, de inkább folyamatosan löki ki magából az élők munkaejét. Ettől azonban nem a kubikus munka vagy az ígásállat mögé álló szántó-vető értékelődik fel, hanem új, magasabb hozzáadott értéket képviselő tevékenységekre szabadul fel a társadalom munkaideje: magasabb képzettség szerzése, szolgáltató iparágak, szabadidős tevékenységek, stb. Nem hinném, hogy valaki is sírna ma a füstös kohászatért vagy a környezetszennyező vegyi üzemekért. Az más kérdés, hogy az új foglalkoztatási szerkezetet, új keresletet mindenkor keservesen, netán válságokon keresztül szenvedik ki a gazdaságok. Ki hitte volna a hetvenes évek olajárrobbanást követő gazdasági világválság idején, hogy a számítógépes játékok, a wellnesipar vagy a filmipar ilyen gigaméreteket öltenek világszerte?

Alapjaikat nélkülözik azok a törekvések is, amelyek az innovációt kérik számon a magyar gazdaságban. Innováció ritkán pattan ki olyanok fejéből, akik messze távol állnak a legfejlettebb kutatási-technológiai környezettől. Vannak mégis ilyenek, nálunk is szép számmal. Ezeket azonban pillanatok alatt beszippantja a technológiai centrum, ami ma az USA. Magyarok mindenütt vannak az élenjáró iparágakban: az autóipartól kezdve a gyógyszeriparon át az információs technikáig. Elmentek, elmenőben vannak és el fognak menni. Ezt csak úgy lehetett volna lassítani, ha azok a bizonyos, sokat emlegetett kutatási „völgyek” nálunk is létrejöttek volna és például szoftvereseink itt találnának megélhetést.

Ne becsüljük le azt a státuszunkat, hogy Magyarország igenis csak egy hátsó udvara, összeszerelő országa a világgazdaságnak. A világcégeket nem elriasztani, de vonzani kell a gazdaságpolitikának, mert látjuk, mit jelent egy-egy multi távozása vagy beruházásuktól való vonakodása. Ittlétük tovagyrúzó, kulturális hatása is felbecsülhetetlen. Ostorozhatjuk a multi kereskedelmi hálózatokat, a plázákat, de olyan kulturális környezetet teremtettek, amelynek hazai alternatívája a valahai kócerájok, jobb esetben ABC-k és a „korvináruházak” voltak.

Az adórendszer, a korrupció, jogbiztonság, a tudástőke, a munkaerő ára a nemzetközi versenyképesség szoftver tényezői. Hardvere a szüntelenül fejlődő technológia. Maradjunk hát a realitás talaján.

A szerző közgazdász

Címkék: Fórum

Kapcsolódó cikkek: [Nyári játékok](#) | [Csak a hatalomfitogtatás?](#) | [Miért ne lehetne ingatlanadó?](#) | [Olimpiai kalauz -titkosítva](#) | [Phárrájimosz- a holokauszta roma áldozatainak emléknappja](#)

Recommend

3 people recommend this.

HIRDETÉS

A technológiafaktor

Szegő Márta | Népszabadság | 2012. augusztus 3. | 16 komment
